

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL DIECEZEI DE GHERLA.
 CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 30 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială.

NUMIRI.

Mult Onoratul *Ioan Marcu* paroh, protopop onorar, în Giurtelecul-Hododului (D. Oarței) este numit în calitate de paroh la *Bezded* (Olpretului).

Din șed. cons. 9 Febr. 1924

Nr. 628.

Onoratul *Augustin Budu* preot în Prelici (D. Surducului) este numit administrator local la parohia *Strâmbul* (D. Reteagului).

Din șed. cons. 16 Februarie 1924.

Nr. 644.

Onoratul *Nicolae Doros* preot II. în Sașugatag (D. Mara) este numit paroh la aceeași parohie.

Din șed. cons. 16 Febr. 1924.

Nr. 643.

Cererea de Misiuni sfinte.

În baza principiului cuprins în Statutele Reuniunii de Misiuni sfinte (§. 35), ca preoțimea, în locul întâi responsabilă pentru bunul mers al pastorației, să ceară singură misiuni pentru credincioși, prin aceasta sunt invitați Mon. protopopi ai întregii Dieceze, să cerceteze în districtele proprii, în cari parohii ar fi trebuință de misiuni sfinte pentru anul 1924, și să ceară Ordinariatului ținerea lor, pe cât e posibil cu prilejul sărbătorilor următoare: Nașterea

sf. Ioan Botezătorul, sf. Petru, sf. Ilie și Înălțarea sf. Cruci.

Gherla, la 28 Febr. 1924.

Nr. 544.

Curs cantoral.

Preaveneratul Ordinariat Metropolitan a decis deschiderea Cursului de cantori de 6 luni și în anul 1924. Cursul de primăvară se va deschide la 15 Martie 1924 și va ținea până la 15 Iunie 1924.

Aceia cari doresc să fie primiți au să-și înainteze cererile Preaveneratului Consistor Metropolitan până în 10 Martie 1924. La cerere sunt a se alătura:

1. Estras de botez ca dovadă că au împlinit 18 ani.

2. Certificat, că au terminat cel puțin 4 clase primare.

3. Certificat dela preotul locului, unde domiciliază, că sunt sănătoși, au purtare morală bună și voce curată.

4. Rugarea să fie scrisă și subscrisă cu mâna proprie a petentului.

Cu ocaziunea înmatriculării, care va fi în 14 Martie, fiecare va plăti 120 lei taxă de curs.

Vor binevoi Frații preoți a încunoștința pre cei ce ar dori să fie primiți la acel curs.

Din șed. cons. 29 Febr. 1924.

Nr. 632.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficială.**Catehaze practice.****Tatăl nostru.**

Prelegere pentru clasa II—VI.

(Urmare).

Ce zicem la capăt în Tatăl nostru? Ce înșamnă cuvântul Amin? Ce cerem prin el dela Dumnezeu?

Recapitulare. — Acuma voi știți Tatăl nostru, și înșământatea lui. Atenți. Eu îl voiu mai zice odată, și după fiecare cerere — voiu spune pe scurt ce înșamnă. *Tatăl nostru! carele ești în ceriuri.* (Dumnezeule, tatăl nostru cel ceresc), *sfințască-se numele tău* (fiecare om să te iubească și să te laude pe tine); *vină împărăția tu* (ajută pe tot omul să ajungă în rai); *fie voia ta, pe cum în ceriu așa și pe pământ* (pe cum îngerii, așa și oamenii, numai aceea să facă, ce voești tu); *pânea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi* (dă-ne nouă tot de ce are lipsă trupul și sufletul nostru); *și ne iartă nouă greșele noastre, precum și noi iertăm greșitălor nostrii* (adecă acelora, cari ne-au supărat sau vătămat pe noi); *și nu ne duce pe noi în ispită* (nu lăsa, ca diavolul să ne înșale și amăgească la păcat); *ci ne mântuește de cel rău* (adecă de ori ce rău, dar mai ales de păcat). Amin. (Încă odată ne rugăm: dă-ne, ceea ce am cerut).

Deprindere! Care e cea mai sfântă rugăciune? Rugăciunea Tatăl nostru pentru ce o numim și Rugăciunea Domnului? Din câte părți stă Tatăl nostru? Care e agrăirea? Ce înșamnă? Care e cea dintâi cerere? Ce înșamnă? etc.

Aplicare. Vedeți, copiilor, ce frumoasă rugăciune e Tatăl nostru. Inșuș Domnul Nostru Isus Hristos ne a învățat pe noi această rugăciune. Iarăși Di Hristos știe tare bine, cum trebuie să grăim cu Tatăl cel ceresc. — De aceea să ziceți cât de des Tatăl nostru, și să-l ziceți totdeauna cu evlavie. — Cugetați totdeauna și la ceea ce înșamnă fie are cerere. Dacă vă veți ruga așa, atunci bunul Dumnezeu cu plăcere va ascultă cererile voastre, și vă va da ceea ce aveți trebuință aici pe pământ, și apoi făcând așa veți ajunge după moarte în împărăția ceriului, în rai.

Salutarea îngerească.¹⁾

Nex. Scop. În oara trecută am învățat „Tatăl nostru”, — mai trebuie să învățăm rugăciunea aceea, ce e datină a se zice după

„Tatăl nostru”. — Știți voi care e rugăciunea aceea? Se începe așa: **N**ăscătoarea de Dumnezeu Feocioară...” Astăzi vă vom învăța cum să ziceți frumos și cu evlavie această rugăciune!

Desvoltare. Ședeți dară frumos, puneți-vă mâinile laolaltă, și cu glas mare ziceți după mine „Născătoarea” — așa cum voiți zice eu înainte. — La început nu o vom zice toată deodată, ci numai câte o parte o veți zice de câte 6—7 ori după mine, ca să o învețe bine și aceia, cari poate că încă nu o știu. Așadară/băgați de samă! „Născă-toa-re de Dum-ne-zeu Fe-cioară, bu-cu-ră-te, ce-ea ce ești pli-nă de dar, Ma-rie”.

Ziceți cu toții silabizând și la înțales: „Nă-s-că-toa-re de Dum-ne-zeu, Fe-cio-a-ră... Încă odată... încă odată... Acuma voi zice mai departe, și voi veți zice iarăși după mine: „Dómnul este cu Tine” „Tot așa: Binecuvântată ești Tu între muieri”, — „și binecuvântat este fructul pântecelui tău” — „că ai născut pe Hristos Mântuitorul sufletelor noastre”. — „Preasfântă Marie” — „Maică lui Dumnezeu”, — „roagă-te pentru noi păcătoși”, — acum și în oara morții noastre. Amin.

După-ce s'a zis fiecare parte câte de 6—7 ori, rostindu-se curat, limpede, răspicat fiecare silabă, să continuăm:

Văd, că acum știți zice fiecare parte, una câte una, dar acuma sculați-vă și să zicem frumos laolaltă întreagă rugăciunea. — Fiecare din voi să zică fieste-care silabă la înțales; tonul, glasul să și-l lese fiecare mai jos la sfârșitul fiecărei părți, cum mi-l voi lăsa eu. — Ziceți dară cu toții: „Născătoare de Dumnezeu...” șcl.

Recapitulare. Văd, că cei mai mulți acuma știu zice frumos și cu evlavie „Născătoarea”... dar sunt și de acia, la cari nu prea merge bine... Să o mai zicem odată cu toții laolaltă, ca să văd cine va zice-o mai frumos și mai evlavios! Așadară să zicem deodată, rostind fiecare silabă cu în-tonarea cuvenită: „Născătoare de Dúm-ne-zeu...” șcl.

Ședeți! Să vedem cine știe să-mi zică „Născătoarea”, el singur cu în-tonarea cuvenită, cum am zis? Să și ridice mâna dreaptă, cel ce mi-o va zice frumos.²⁾

¹⁾ O parte dintre copii își vor ridica mâna, aceea să se provoace pe rând să zică rugăciunea pe rând. — Să fie atent însă catehetul la aceia, oari nu și ridică mâinile, să se provoace unii și din aceștia. — Dacă nu o știu mai mulți, trebuie învățați mai departe și să se zică laolaltă de mai multe ori, dacă însă majoritatea absolută a copiilor știu rugăciunea, putem merge mai departe, căci din rostirea comună o vor învăța și ceilalți în scurtă vreme.

²⁾ Să nu se sufere prunții să zică: *fecioară*, în loc de *fecioară*, *pântecelui* în loc de *pântecelui*, etc....

¹⁾ Prelegere pentru clasa I.

Aplicare. Văd că ați fost bine atenți, și acum știți zice frumos și cu evlavie și rugăciunea: „Născătoare de Dumnezeu”... Știți pentru ce v'am învățat și rugăciunea aceasta? Pentru-ca de acum înainte să vă rugați tot mai cu evlavie, mai bine, mai frumos, zicând cât de adeseori această frumoasă rugăciune.

Ziceți așa-că de acum înainte frumos, încet, cu înțonarea convenită și la înțales atât „Tatăl nostru” cât și „Născătoarea”. — Ori vă rugați aici în școală, ori acasă, totdeauna să vă rugați așa cum v'am învățat eu. Făgăduiți-mi voi că totdeauna vă veți ruga așa? Eu voi fi cu băgare de samă la fiecare, și dacă voi vedea, că într-adevăr voi vă rugați frumos, atunci eu vă voi învăța și alte rugăciuni... Pe azi va fi destul, sculați-vă, să zicem cu toții frumos: „Tatăl nostru” și „Născătoarea”...

Salutarea îngerească.³⁾

Pregătire. Ținta. În oara trecută am învățat Tatăl nostru. Astăzi vom învăța rugăciunea, ce ne îndatinăm a o zice după Tatăl nostru, adică *Născătoarea*. — Aceasta rugăciune o numim așa, fiindcă se începe: Născătoarea de Dumnezeu Fecioară. Dar o mai numim și altcum, anume: *salutarea îngerească*, fiind că cu aceste cuvinte — cuprinse în rugăciune, a salutat îngerul Gavril pe preacurata Vergură Maria

(Va urma).

Activitatea de administrator a episcopului Mihail c. Pavel.

Mihail c. Pavel, episcopul Orăzii mari, care și-a jefit toată agoniseala sa pentru neamul său și luminarea aceluia, a fost episcop al eparhiei de Gherla timp de 6 ani de zile (1873-1879). La episcopia Gherlei, lipsită cu desăvârșire de acele mijloace materiale, de cari aveau alte episcopii, acest mare episcop, dacă nu a putut face cecece la Oradea mare l-a ilustrat și i-a asigurat pentru vecie recunoștința neamului, a lăsat însă urme neșterse și binecuvântate întru organizarea definitivă a eparhiei. La preluarea guvernării eparhiei, au trecut încă numai 17 ani dela înființare. Episcopul Pavel, excelent organizator și administrator, după lipsele ivite și defectele observate — în

decursul alor 6 ani cât a stat în scaunul de Gherla — a lansat ordinele sale clăre și bazate, cari stau la temelia administrației și cari au fost create de atari, ori apoi au devenit statute diecezane.

A trecut un jumătate veac dela guvernarea fericitului episcop Pavel; ordinațiunile lui în parte — după lipsă — au fost din nou impuse, dar și dacă n'au fost reînviolate în ordinațiuni ulterioare, sunt și astăzi în vigoare, chiar pentru valoarea lor intrinsecă și pentru că în acele se reoglindeste spiritul administrației bisericești; se observă acele, deși cei mai mulți nu au deja cunoștință despre însași ordinațiuni.

Cred de lucru folositor a publica unele dintre ordinațiunile aceste, cari poate nu se mai află în arhivele parohiale și în timpurile mai noi n'au fost înoite.

1.

În locul întâiu dăm aici în extras ordinațiunea emanată la începutul guvernării, despre normele de observat în rapoartele oficiale către episcopie ori altă autoritate superioară și praxa de biuro, publicată cu Nr. 158 din 18 Martie 1873.

„Observându-se aici nescari sminte ce se fac cu privire la forma internă și esternă a scrisorilor oficiale ce se sustern aici, — atât pentru ordul cel bun și uniformitatea, cât și pentru ca prin delaturarea acelor sminte, cari ne căsună confuziuni și greutăți, să fim ușorați în sarcina cea grea a guvernării, dispunem următoarele:

1. În afaceri oficiale nici când să nu scrieți pe jumătate coală de hârtie, fără totdeauna pe coală întreagă, și de va fi cât de scurt obiectul și va consta numai din 5—6 orduri. — Iară de va fi obiectul mai larg, atunci veți întrebuința atâtea coale de hârtie, câte vor fi de lipsă, ca obiectul să se scrie cu acurateață, sau veți pune așa numitul palii, și veți băga în seamă: ca pe fața cea din urmă a hârtiei nici când să nu fie scris nimica, așa că îndoindu-se

³⁾ Prelegere pentru clasa II, care se poate țineă cu fruct și la cei mai mari din clasele III—VI.

dealungul scrisoarea, partea devenindă dinafară să fie toată curată, și pe aceea să se scrie apoi numai numele celui din lăuntru subscris, și pe scurt obiectul ce cuprinde, precum veți vedea de pe formularul aici alăturat.

2. Obiectele oficioase trebuie descrise cât mai frumos și corect, ca să se poată bine ceti și cât mai clar, ca să se poată bine înțelege.

3. Tot obiectul oficios trebuie scris osebit, adică în una scrisoare pe aceeaș hârtie să nu mestecați mai multe obiecte oficioase, și cu una comitivă numai un obiect să se sustearnă aici prin Frații Protopopi, în urmare și pentru dispenzațiuni să sustearnă aici Protopopii cu una comitivă numai recursul și scrisorile referitoare la dispenzarea unei părechi căsătorinde, și așa pentru dispenzarea fiecărei părechi căsătorinde vor trebui să facă Preoții — nu casătorinzii — recourse motivate, și Protopopii comitive osebite.

4. Mărimea hârtiei pentru toate scrisorile trebuie să fie cea comună, adică să întrebuintați totdeauna numai așa mare hârtie, cum e de comun la toate oficiolatele, și de care folosim și noi pentru scrisorile ce vi-le trimitem.*) — Încă și arătările tabelare numai pe de aceea hârtie trebuie făcute, și nici când pe mai mare, care apoi nu se poate îndoi și compune regulat între acte.

5. Toate actele oficioase trebuie străpuse aici îndoite numai în două, dealungul dacă se pachetează mai multe laolaltă, sau îndoite în patru, dacă se pachetează mai puține ori una, cari apoi trebuie puse totdeauna în couvertă, pe care se scrie adresa. În urmare nu este iertat a susterne aici epistole fără couverte, căci nu e convenient a îndoi scrisorile oficioase în formă de epistolă și a scrie pe acele adresa.

*) Oficiile superioare la cele inferioare pot să trimită adrese scrise și pe hârtie mai mică ori mai puțină; oficiile inferioare în adresele sale către forurile superioare totdeauna au să scrie pe hârtie întregă ori cel puțin jumătate coală. Această praxă, ce împune și bună cuviința, se observă și la oficiile laice.

6. Epistoalele oficioase aici trâmînde dinafară pe couvertă trebuie adresate totdeauna la persoana Episcopului, sau Veneratul Ordinariat Episcopesc de va fi obiectul împachetat ori de ce natură, încă și de va fi din lăuntru îndreptat la Consistor, la Tribunalul matrimonial sau la oficiul manipulant al fundațiunilor diecezane; după ce întâiu pentru prezentare trebuie să vină toate actele oficioase în mâinile Episcopului sau ale Vicarului general, apoi să se pună la protocolul exhibitor general, de unde căpătând număr se strapun fiecare la locul destinațiunei sale. De sine se înțelege: că pentru dispenzațiuni și pentru dimisoriale dela ritul nostru la ritul latin totdeauna trebuie a îndreptă recoursele către persoana Episcopului, și când e scaunul vacant, către persoana Vicarului general capitular.

7. Preoții precum și poporenii toate suplicelile și toate scrisorile sale să le sustearnă aici prin Protopopii concernenți, cari le vor comitiva dându-și opiniunea, afară de cazul când cutare preot sau credincios ar avea ceva căință contra Protopopului, care poate deadreptul să o sustearnă.

8. Protopopii susternând aici scrisorile oficioase să pună comitiva totdeauna deasupra scrisorilor, sau scrisorile să le pună în comitivă așa, că despachetân noi epistola, să dăm întâiu de comitivă. În urmare comitiva nu trebuie pusă între scrisori din lăuntru, precum fac unii, când apoi noi uneori trebuie să cercăm toate scrisorile din pachet până aflăm comitiva lor.

(Va urma.)

S'A AFLAT

la 27 Februarie 1924 orele 4 dimineață în gara Surduc un pachet, conținând o revereandă și un brâu preotesc precum și un guler. Proprietarul legitimat poate ridica aceste obiecte dela primăria comunei Surduc (jud. Soinoc-Dobâca).

Pentru partea neoficială răspunde: Ioșif Sângeorgheanu